



## NAJNOWSZE WYDAWNICTWA Z ZAKRESU HISTORII ŚLĄSKA

oprac. Wojciech Mrozowicz  
Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego  
ORCID: [0000-0002-4407-0698](https://orcid.org/0000-0002-4407-0698)

*100 lat Muzeum w Zielonej Górze 1922–2022. Skarby kolekcji*, red. Leszek Kania, Alina Polak-Woźniak, Zielona Góra: Muzeum Ziemi Lubuskiej, Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Ziemi Lubuskiej, 2022, ss. 197, ill.

*Die Begräbniskultur an den Höfen der Herzöge von Liegnitz und Brieg in der Frühneuzeit. Beiträge und Materialien zum Thema*, Hrsg. Irena Korbelářová, Radmila Dluhošová, Troppau: Schlesische Universität in Troppau, 2022, ss. 728, ill.

Boratyn Marcin, Furczyk Krystyna, *Kopalnia Węgla Kamiennego „Borynia” 1971–2021*, Jastrzębie-Zdrój: Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. KWK „Borynia-Zofiówka”, 2022, ss. 157, ill.

Chodura Karolina, *Nekropolie żydowskie na terenie województwa śląskiego jako dziedzictwo architektoniczne i kulturowe*, Gliwice: Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, 2021, ss. 269, ill.

Ciupa Robert, Tracz Bogusław, *Wujek '81. Strajk i pacyfikacja*, wyd. 2, Katowice: Śląskie Centrum Wolności i Solidarności, 2022, ss. 219, ill.

Cycula Józef i in., *Czarny sport, czyste emocje. Historia sportu żużlowego w Rybniku 1932–2022*, Rybnik: Teatr Ziemi Rybnickiej, 2022, ss. 575, ill.

Czechowicz Bogusław, *Zgubione epizody. Teksty z przełomu XX i XXI wieku, którym nie dane było ujrzeć światła dziennego*, Wrocław: Jaks, 2022, ss. 128, ill.

Dobrzyniecki Arkadiusz, Kurbiel Joanna, *Święte obrazki. Pasje kolekcjonerskie i badawcze o. Nikolausa von Lutterottiego OSB (1892–1955)*, Wrocław: Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 2022, ss. 63, ill.

- Drukarnia akademicka we Wrocławiu 1726–1804 / University printing house in Wrocław 1726–1804*, red. Urszula Bończuk-Dawidziuk, Jarosław Suleja, tłum. Marcelina Haftka, Wrocław: Oficyna Wydawnicza Atut – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe, 2022, ss. 265, ill.
- Dwie wielkie powodzie na terenie Aglomeracji Wrocławskiej w XX wieku (1903 i 1997)*, red. Janusz Zalewski, Wrocław: Stowarzyszenie Aglomeracja Wrocławska, 2022 (Biblioteka Aglomeracji Wrocławskiej, 4), ss. 136, ill.
- Dzieje Żar do 1815 roku. Przeszłość zapisana w kamieniu i na papierze*, red. Leszek C. Belzyt, Żary: Muzeum Pogranicza Śląsko-Łużyckiego w Żarach, 2022, ss. 126, ill.
- Frydrychowicz Aleksandra, Kulik Ewa, *Stary Ratusz w Rybniku 1822–2022*, Rybnik: Muzeum im. o. Emila Drobnego w Rybniku, 2022 (Miniatury Rybnickie, 1), ss. 43, ill.
- Gaworski Marek, *Zamek w Bolkowie*, współpraca Krzysztof Kędroń i in., Strzelce Opolskie–Jelenia Góra: Wydawnictwo Matiang, Muzeum Karkonoskie, 2023, ss. 92, ill.
- Gliwice-Sośnica, ludzie i miejsca. Praca zbiorowa*, red. Iwona Pochopień, Gliwice: Miejska Biblioteka Publiczna w Gliwicach, 2022, ss. 271, ill.
- Grzegorzycza Adam, *Solidarność Górnicza w Knurowie*, Knurów: Stowarzyszenie Wspierania Społeczności Lokalnych i Przedsiębiorczości „Wspieramy”, 2022, ss. 200, ill.
- Grzebińska Agata, *35-lecie Zbrodni Lubińskiej*, oprac. graf. Agata Bończak, Lubin: Muzeum Historyczne w Lubinie, 2022 (Biblioteka Muzeum Historycznego w Lubinie, 26), ss. 111, ill.
- Halmer Damian, *Władysław, książę kozielsko-bytomski (1277/1283 – ok. 1352). Ambitny władca średniowiecznego Górnego Śląska*, Zabrze–Kotórz Mały: Wydawnictwo Illustris, Wydawnictwo Silesia Progress, 2020, ss. 56, ill. (Górnośląskie Zeszyty Biograficzne, 1).
- Hilsch Peter, *Die böhmischen Länder im Mittelalter*, Stuttgart: Kohlhammer, 2023 (Geschichte in Wissenschaft und Forschung), ss. 321, ill.  
dot. m.in. Śląska
- „Jahrbuch für schlesische Kirchengeschichte”, 99/100 (2020/2021, dr. 2022), ss. 356.

„Jahrbuch für schlesische Kultur und Geschichte”, 59/60 (2018/2019, dr. 2022), ss. 618, ill.

Jakoweńko Karolina i Piotr, *Pamięć pogranicza. Opowieści o żydowskim życiu i zagładzie na Górnym Śląsku i Zagłębiu Dąbrowskim / The borderland memory. Stories about Jewish life and the Holocaust in Upper Silesia and Zagłębie Dąbrowskie*, tłum. ang. Tomek Grząślewicz, Będzin–Katowice: Fundacja Brama Cukermana, Biblioteka Śląska, 2022, ss. 177, ill.

Kałuska Joanna, Stanowski Sławomir, Tofilska Joanna, *Rok 1922 z perspektywy Katowic. Wykorzystana szansa?*, Katowice: Muzeum Historii Katowic, 2022, ss. 201, ill.

*Konflikt, stabilizacja, asymilacja? Konsekwencje migracji w życiu mieszkańców Dolnego Śląska po 1945 roku. Ujęcie komparatystyczne*, red. Magdalena Gibiec, Robert Klementowski, Wojciech Kucharski, Marek Szajda, Wrocław: Ośrodek „Pamięć i Przyszłość”, Oddział IPN – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu we Wrocławiu, 2022, ss. 585, ill.

Koperwas Piotr, *Przechlebie, Świątoszowice, Ziemięcice. Niezwykła historia pewnej trójki*, cz. 1: *Do 1801 roku*, wyd. 2 popr. i uzupeł., Zabrze–Ziemięcice: Wydawnictwo Ilustris, 2022, ss. 180, ill.

*Korespondencja Augusta Hlonda i Józefa Gawliny w latach 1924–1948*, wyd. i oprac. Jerzy Myszor, Damian Bednarski, Jan Konieczny, wyd. 2 uzupeł., Katowice: Centrum Badań nad Historią Kościoła im. ks. Wincentego Myszora, Księgarnia św. Jacka, 2022 (Źródła do Dziejów Kościoła Katolickiego na Górnym Śląsku, 32), ss. 392.

Kubik Jacek, *Kościół drewniany na Śląsku. Województwo opolskie*, [Jacek Kubik], 2022, ss. 387, ill.

Lacel Janina, *Pierwsi powojenni osiedleńcy Gminy Ziębice, Ziębice–Pieszyce: „Image”* Zakład Poligraficzny, 2022, ss. 372, ill.

Linek Bernard, *Die deutsche Frage in Oberschlesien in der Nachkriegszeit (1945–1960). Ausgewählte Beiträge*, übers. von Piotr Stronciwilk, Opole: Forschungszentrum der Deutschen Minderheit, 2021 (Monografie i Studia / Monographien und Studien, 5), ss. 503.

- Lusek Joanna, *Konsulat na granicy. Działalność Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Bytomiu (1922–1931)*, Bytom–Opole: Muzeum Górnośląskie, Instytut Śląski, 2022, ss. 573, ill.
- Łagiewski Maciej, *Przewodnik po Starym Cmentarzu Żydowskim we Wrocławiu*, wyd. 2 popr. i uzupeł., Wrocław: Muzeum Miejskie, 2022, ss. 48, ill.
- Muś Anna, *The political potential of Upper-Silesian ethnoregionalist movement. A study in ethnic identity and political behaviours of Upper-Silesians*, Leiden–Boston: Brill, 2022 (International Studies in Sociology and Social Anthropology), ss. XI, 262.
- Nowak Patryk, *Marklowice Górne – historia i współczesność*, Marklowice Górne: Stowarzyszenie Miłośników Tej Ziemi, 2022, ss. 256, ill.
- Ocalić od zapomnienia. *Zdjęcia Strzelina i mieszkańców w latach 1945–1980*, oprac. Jacek Dziedziński, red. Tomasz Duszyński, Strzelin: Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna im. ks. Jana Twardowskiego, Wydawnictwo Paperback, 2022, ss. 135, ill.
- Opole i Górny Śląsk oczami brytyjskich żołnierzy 1920–1922 / *Oppeln und Oberschlesien aus britischer Sicht 1920–1922 / Opole-Oppeln and Upper Silesia through British eyes 1920–1922*, red. Beata Kubica, Gerhard Schiller, Opole: Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim, [2022], ss. 188, ill.
- Palica Michał M., *Życie w przedwojennym Rybniku*, cz. 2, Rybnik–Krzyżanowice: TuPolska Sp. z o.o., Oficyna Wydawniczo-Poligraficzna Halegg, 2022, ss. 160, ill.
- Panteon Karkonoszy. *Dawny cmentarz ewangelicki w Szklarskiej Porębie wczoraj – dziś – jutro*, red. Ivo Łaborewicz, Julita I. Zapručka, Jelenia Góra: Muzeum Karkonoskie, 2022, ss. 177, ill.
- Paprotny Zbigniew, *Mappae Silesiae. Kartobibliografia drukowanych map Śląska 1544–1800*, Czerwionka–Leszczyny: Wydawnictwo Vectra, 2022, ss. 473.
- Patrimonium Ecclesiae Christi tradere. Księga pamiątkowa dedykowana księdzu biskupowi Janowi Kopcowi z okazji 75-lecia urodzin, 50-lecia prezbiteriatu, 30-lecia sakry biskupiej i 40-lecia pracy naukowej*, t. 1: *De persona*, t. 2: *Gratulantes*, red. Piotr Górecki, Jan Pyka, Opole: Redakcja Wydawnictw

- Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, 2022 (Z Dziejów Kultury Chrześcijańskiej na Śląsku, 119), ss. 334, 918, ill.
- Paweł Kempka (1886–1972). *Album i opowieść rodziny zawierający również biogramy Wincentego Kempki, Józefa Kempki, Tomasza Kotlarza, Jana Kotlarza, Krystyny Pyplacz, Zygmunta Włoczewskiego, Alfreda Gottschlicha i Mariana Włoczewskiego. Wydano z okazji 100. rocznicy przyłączenia Górnego Śląska do Polski i 50. rocznicy śmierci Pawła Kempki*, oprac. Adam Kaźmierski, Chorzów: Agencja Mediów Lokalnych mediaL, 2022, ss. 431, ill.
- Pelc Martin a kol., *Slezští zemští prezidenti 1849–1928*, Opava: Slezská univerzita, 2022, ss. 239, ill.
- Pluta Ewa, *Wrocławianki. Książka herstoryczno-artystyczna*, Wrocław: Fundacja Art Transparent, 2022, ss. 66, ill.
- Polak Anna, Karp Paweł, *Kościoły i ich wyposażenie na terenie miasta oraz gminy Żary. Przeszłość – teraźniejszość*, Żary: Muzeum Pogranicza Śląsko-Łużyckiego w Żarach, 2022, ss. 115, ill.
- Powstania śląskie i plebiscyt górnośląski. *Perspektywa edukacyjna, muzealna i naukowa*, red. Krzysztof Kleszcz, Katarzyna Szawan, Opole: Instytut Śląski, Muzeum Śląska Opolskiego, 2022 (Encyklopedia Wiedzy o Śląsku), ss. 216, ill.
- Powstania śląskie. *Śląsk w walce o polskość / Silesian Uprisings. Silesia in struggle for Polishness*, Warszawa: Centralna Biblioteka Wojskowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, 2022, ss. 143, ill.
- Primke Robert, *Lubin – Chocianów 1945*, [Kraków]: Ridero, 2022, ss. 35, ill. (też jako e-book).
- Primke Robert, *Strzegom 1945*, [Kraków]: Ridero, 2022, ss. 35, ill. (też jako e-book).
- Raclavská Jana, Kolber Urszula, Szymeczek Józef, *Kazania cieszyńskie. O ich języku w Kościele luterańskim*, Czeski Cieszyn: Kongres Polaków w Republice Czeskiej, 2022, ss. 311, ill.
- Resler Tomasz, *Wydział do spraw Wyznań Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej we Wrocławiu w latach 1950–1973. Studium historycznoprawne*, Warszawa: Instytut Pamięci Narodowej, 2022 (Centralny Projekt Badawczy IPN

- Władze Komunistyczne wobec Kościołów i Związków Wyznaniowych w Polsce w Latach 1944–1989), ss. 487, ill.
- Rok 1922 na Górnym Śląsku, red. Aleksandra Goniewicz, Michał Spurgiasz, Malwina Wojtala, Katowice: Instytut Myśli Polskiej im. Wojciecha Korfanteo, 2022, ss. 225, ill.
- [Rospond Stanisław], *Stanisława Rosponda zabytki języka polskiego na Śląsku*, wstęp i oprac. Stanisława Sochacka, wyd. 2, Opole: Instytut Śląski, 2022 (Encyklopedia Wiedzy o Śląsku), ss. 296, ill.
- Scholz Bernhard W., *Landgemeinde Friedewalde* [Skoroszyce, pow. Nysa]. *Eine Geschichte aus Schlesien 1237–1946*, Hamburg: Verlag Dr. Kovač, 2023, ss. 708 (też jako e-book).
- Seemann-Majorek Anna, *Matka Ewa z Miechowic. Życie i dzieło*, Łódź: Ewangelickie Stowarzyszenie Kultury, 2022, ss. 451, ill.
- Siemaszko Karol, *Wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych na tzw. Ziemiach Odzyskanych w świetle orzecznictwa sądów okręgowych w Zielonej Górze i Głogowie z siedzibą w Nowej Soli w latach 1945–1950*, Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2022, ss. 380.
- Sitek Alojzy, *Organizacja i kierunki działalności kurii Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego w latach 1945–1956*, wyd. 2 popr., Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego UO, Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża, 2022 (Z Dziejów Kultury Chrześcijańskiej na Śląsku, 117), ss. 366.
- Stachowicz Krzysztof, *Kopalnia „Fanny”. Historia pisana węglem i ogniem*, Siemianowice Śląskie: Lokalne Dziedzictwo LH Local Heritage, 2022, ss. 102, ill.
- Stulecie I Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Mysłowicach, red. Sara Nowicka, Zbigniew Kadłubek, Katowice–Mysłowice: Biblioteka Śląska, I Liceum Ogólnokształcące im. T. Kościuszki, 2022, ss. 145, ill.
- Sula Dorota, *„Lecznictwo” w Konzentrationslager Gross-Rosen (1940–1945)*, Wałbrzych: Muzeum Gross-Rosen – Niemiecki Nazistowski Obóz Koncentracyjny i Zagłady, 2022, ss. 253, ill.
- Szafrańska Katarzyna, Klimek Karolina, Myśkow Elżbieta, *Tradycje piernikarskie w Jeleniej Górze. Katalog zbioru form piernikarskich z kolekcji Muzeum*

- Karkonoskiego w Jeleniej Górze / Lebkuchentradition in Hirschberg. Katalog der Lebkuchenformen aus den Sammlungen des Riesengebirgsmuseums in Jelenia Góra*, tłum. Marta Miatkowska, Jelenia Góra: Muzeum Karkonoskie, 2022, ss. 181, ill.
- Szymański Sławomir, *Dolny Śląsk w 58 odsłonach. 1945–2022*, Wrocław: Agora SA, Ośrodek Kultury i Sztuki we Wrocławiu, 2022, ss. 328, ill.
- Szymik Konrad, „*Takich jak on na Śląsku był legion, większość z nich bezimien- ni to bohaterowie*”. *Pamiętnik Górnoszlązaka*, wybór i oprac. Krzysztof Kleszcz, Justyna Sowińska, Opole: Instytut Śląski, Archiwum Państwowe w Opolu, 2022 (Tobie Polsko), ss. 178.
- Średniowiecze w cieniu Gór Olbrzymich*, red. Stanisław Wilk, Tomasz Miszczyka, Jelenia Góra: Muzeum Karkonoskie, 2022, ss. 67, ill.
- „*To przecież nasz kraj rodzinny*”. *Wystąpienia posłów niemieckich na forum I Sejmu Śląskiego 1922–1929*, wybór, wstęp i oprac. Sebastian Rosenbaum, Opole: Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej, 2021 (Źródła i Materiały / Quellen und Materialien, 2), ss. 413.
- „*To wszystko przeminie, a polskość w nas nie zabiją*”. *Wspomnienia śląskie*, wybór i oprac. Krzysztof Kleszcz, Opole: Instytut Śląski, 2022 (Tobie Polsko), ss. 100.
- „*Walczyliśmy o nasze prawa, a nie o mandaty*”. *Wystąpienia posłów niemieckich na forum II i III Sejmu Śląskiego 1930–1935*, wybór, wstęp i oprac. Sebastian Rosenbaum, Opole: Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej, 2022 (Źródła i Materiały / Quellen und Materialien, 3), ss. 277, ill.
- Wądołowski Marcin, *Lekarze duszy. 200 lat działalności muzealników na Śląsku. Katalog wystawy czasowej eksponowanej w Muzeum Miejskim w Siemianowicach Śląskich w dniach 07.10–20.12.2022 r.*, Siemianowice Śląskie: Muzeum Miejskie, 2022, ss. 150, ill.
- Wielojęzyczność w przestrzeni publicznej. Śląsk i Łużyce na tle krajowym i europejskim, 2: Prasa mniejszości narodowych i etnicznych w perspektywie historycznej*, red. Agata Haas, Piotr Pałys, Opole: Instytut Śląski, 2022, ss. 278, ill.
- Województwo śląskie w II RP 1922–1939. Mapy, dane statystyczne, ilustracje*, oprac. Beniamin Czapla, Michał Garbacz, Ryszard Kaczmarek, Anna Kubica,

Julia Rott-Urbańska, Katowice: Biblioteka Śląska w Katowicach, 2022, ss. 62 + XX tabl. w tece.

Wota Jan, *Sulechów – Cigacice, przełom stycznia i lutego 1945. Radziecki blitzkrieg*, [Kraków]: Ridero, 2023, ss. 69 (e-book).

*Wybór źródeł do historii Jeleniej Góry w latach 1945–1990*, cz. 1: 1945–1975, wybór i oprac. Ivo Łaborewicz, Jelenia Góra: Archiwum Państwowe we Wrocławiu, Oddział w Jeleniej Górze, 2022 (Fontes Silesiae, 1), ss. XXVI, 256, ill.

*Zabrze przez stulecia. Monografia*. 1, red. Antoni Barciak, współpr. Piotr Hnatyszyn, Kraków–Zabrze: Wydawnictwo Pasaże sp. z o.o., Muzeum Miejskie w Zabrzu, 2022, ss. 730, ill.